

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z powództwa B. sp. z o.o. w W.

przeciwko L. sp. z o.o. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 listopada 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 6 października 2015 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej
kwotę 7200 zł (siedem tysięcy dwieście złotych) tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 października 2015 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację strony pozwanej od wyroku Sądu pierwszej instancji zasądzającego od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 352 668,65 zł z ustawowymi odsetkami na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (j.t: Dz.U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503, ze zm.- dalej: „u.z.n.k.”).

Sąd Apelacyjny stwierdził, że ocena, czy stanowi naruszenie powyższego przepisu pobieranie przez nabywcę prowadzącego sieć sklepów od dostawcy rocznej premii pieniężnej za przekroczenie określonego pułapu obrotów, musi być dokonywana indywidualnie, na gruncie konkretnego stanu faktycznego. Ustalony w sprawie stan faktyczny daje podstawę, zdaniem Sądu, do podzielenia oceny Sądu pierwszej instancji, że w okolicznościach tej sprawy pobieranie przez pozwaną od powódki rocznej premii pieniężnej od określonego pułapu obrotów stanowiło pobieranie opłat innych niż marża handlowa i tym samym było czynem nieuczciwej konkurencji.

W skardze kasacyjnej strona pozwana jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała przesłanki przedsądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Uzasadniając występowanie przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wskazała, że wykładnia art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. budzi poważne wątpliwości i wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w zakresie odnoszącym się do postanowień umów sprzedaży zawieranych między sprzedawcą prowadzącym sieć sklepów a dostawcą, dotyczących w szczególności tzw. premii pieniężnych od określonego pułapu obrotów, udzielanych przez dostawcę sprzedawcy. Wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie budzi, czy są to opłaty inne niż marża handlowa, czy czynem nieuczciwej konkurencji jest sam fakt pobierania opłat innych niż marża handlowa czy też utrudnianie dostępu do rynku w wyniku ich pobierania. Skarżąca przytoczyła cztery wyroki Sądów Apelacyjnych oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i zrelacjonowała zajęte w nich stanowisko dotyczące tej kwestii, sformułowała także pięć bardziej szczegółowych pytań odnoszących się do charakteru prawnego rabatów cenowych i premii rocznych.

Uzasadniając przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. stwierdziła, że występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczy wykładni i stosowania art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k., a w szczególności tego, czy przepis ten odnosi się również do stanu faktycznego objętego skargą kasacyjną tj. do postanowień umownych dotyczących rabatów, nazywanych też premiami, bonusami i upustami. Zdaniem skarżącej takie postanowienia umów są objęte zasadą swobody umów i nie podlegają ingerencji sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymienia enumeratywnie okoliczności uzasadniające przyjęcie przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej do rozpoznania. Są to tzw. przesłanki przedsądu, które mają odrębną treść, charakter, znaczenie i cel, a zatem nie mogą być traktowane zamiennie. Ich istnienie w sprawie musi wykazać skarżący, bowiem Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bierze pod uwagę z urzędu jedynie nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji. Skarżący zatem musi po pierwsze wskazać na jakiej przesłance przedsądu opiera wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania a po wtóre wykazać, że przesłanka ta rzeczywiście w sprawie występuje.

Jeżeli jest nią przesłanka przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący powinien przedstawić występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne przez jego odpowiednie sformułowanie, jako ogólnego, abstrakcyjnego pytania prawnego powstałego na tle określonego przepisu prawa, przedstawić kontrowersje i rozbieżne oceny prawne, jakie zagadnienie to wywołuje, wykazać, że mają poważny charakter, a mimo to nie były jeszcze przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, choć jest to konieczne nie tylko do prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy lecz także dla pewności obrotu prawnego i rozwoju judykatury (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r. II CZ 35/01, OSNC 2002/1/11, z dnia 7 czerwca 2005 r. V CSK 3/05 i z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ.).

Jeżeli natomiast skarżący odwołuje się do przesłanki przedsądu przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. i wskazuje na konieczność wykładni określonego przepisu prawa ze względu na istniejące rozbieżności w orzecznictwie sądowym wynikające z dokonania przez sądy różnej wykładni tego przepisu,

powinien wykazać, że rozbieżności te rzeczywiście występują, co wymaga dokonania analizy przedstawionych orzeczeń, określenia zakresu wątpliwości interpretacyjnych przepisu, wykazania, że rozbieżność orzeczeń nie wynika z wydania ich na tle różnych stanów faktycznych, lecz z dokonania różnej wykładni przepisu (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z dnia 28 marca 2007 r. II CSK 84/07 i z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ.).

Analiza uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania prowadzi do oceny, że skarżąca nie wykazała istnienia żadnej z tych przesłanek przedsądu, które zresztą błędnie potraktowała zamiennie, formułując zagadnienie prawne na tle tego samego przepisu, który wskazała, jako wymagający wykładni Sądu Najwyższego oraz przedstawiając w istocie te same wątpliwości jako wątpliwości interpretacyjne art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. oraz jako zagadnienia prawne powstałe na jego tle.

Przede wszystkim jednak pominęła, że Sąd Najwyższy już wielokrotnie wypowiadał się w przedmiocie przedstawionych przez nią zagadnień i dokonywał wykładni art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. we wskazanym przez nią zakresie. Ostatecznie powstałe w orzecznictwie rozbieżności interpretacyjne rozstrzygnął w uchwale z dnia 18 listopada 2015 r. III CZP 73/15 (Biul. SN-IC z 2015 r., nr 12), w której stwierdził, że w stosunkach handlowych między nabywcą prowadzącym sieć sklepów a dostawcą nie jest wyłączone uznanie zastrzeżonej w umowie premii pieniężnej uzależnionej od wielkości obrotów za rabat posprzedażowy niestanowiący opłaty przewidzianej w art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy między innymi stwierdził również, że stanowisko to nie oznacza, iż postanowienia umowy przewidujące takie premie są wyłączone spod kontroli sądu na gruncie powyższego przepisu. Dopuszczalne jest badanie przez sąd, czy w ustalonej w umowie marży lub premii nie mieści się ukryta, niedozwolona „opłata półkowa”, a więc czy rabat nie jest jednak inną niż marża handlowa opłatą. Wskazał również okoliczności, które mogą uzasadniać taką ocenę i wskazywać, że zastrzeżenie rabatu było pozorne, co z kolei prowadziłoby do uznania rabatu za opłatę niedozwoloną w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 4 u.z.n.k. Sąd Najwyższy stwierdził w konsekwencji, że nie budzi wątpliwości, iż w razie

sporu o charakter opłaty innej niż marża, każdy przypadek wymaga oddzielnej analizy, a końcowe wnioskowanie zależy w równym stopniu tak od treści umowy, jak i sposobu jej wykonania, a więc okoliczności faktycznych sprawy.

Stwierdzając zatem, że Sąd Najwyższy wypowiedział się już w kwestiach wskazanych przez skarżącą jako zagadnienia prawne i potrzeba wykładni przepisu, należy uznać, że nie wykazała ona istnienia przesłanek przedsądu, na które się powołała. Ponieważ nie wskazała innych przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu, które mogłyby uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.